

Vergaderjaar 2014–2015

33 829

Elektronisch stemmen en tellen

Nr. 4

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 17 september 2014

Inleiding

In het Algemeen Overleg van 11 september 2014 over verkiezingsaangelegenheden heb ik uw Kamer een brief toegezegd over een test met internetstemmen voor kiezers die vanuit het buitenland stemmen. Met deze brief geef ik gevolg aan deze toezegging.

In mijn brief van 21 maart 2014¹ heb ik uw Kamer geschreven dat naar de mening van het kabinet de tijd (nog) niet rijp voor het stemmen per internet. Er kleven teveel risico's aan deze vorm van stemmen. Risico's die niet of in onvoldoende mate kunnen worden afgedekt. Daarnaast is het ook kostbaar, terwijl de financiële middelen erg schaars zijn. Gelet daarop is de conclusie getrokken dat er nu geen initiatieven worden genomen om het internetstemmen voor de kiezers in het buitenland mogelijk te maken.

Het kabinet wil het stemmen voor de kiezers die vanuit het buitenland mogen stemmen makkelijker maken. Daarom bereid ik de vorming van een permanente registratie voor deze kiezers voor. De vorming van de permanente registratie is een maatregel om de deelname van de kiezers uit het buitenland te vergroten waardoor de kans bestaat dat er meer kiezers zullen stemmen.

Een test

Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst internetstemmen voor de kiezers in het buitenland wel betrouwbaar genoeg en betaalbaar zou kunnen zijn. De techniek ontwikkelt zich immers verder. Het is daarom verstandig om die ontwikkeling in de gaten te houden om zo wanneer dat opportuun is opnieuw een afweging te kunnen maken over de haalbaarheid.

¹ Kamerstuk 33 829 nr. 3

Ik richt mij daarbij op twee aandachtsvelden, te weten:

- Wat vergt internetstemmen aan de kant van de kiezer. Hoe kan de kiezer in voldoende mate vertrouwen hebben in een stemdienst waarmee hij/zij een stem uitbrengt en wat is er nodig aan de kant van de kiezer om een zo optimaal mogelijke betrouwbaarheid te kunnen realiseren;
- Hoe betrouwbaar zijn ontwikkelde internetstemdiensten die gebruikt zijn/worden voor verkiezingen van vertegenwoordigende organen.

Om een beeld hierover te krijgen wil ik een test voorbereiden in de vorm van een «schaduwverkiezing» met fictieve lijsten en kandidaten.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat het Ministerie van BZK een internet-stemdienst voor deze test zal (laten) ontwikkelen. Het is de bedoeling dat bestaande internetstemdiensten² in de test worden gebruikt. De test zal dan moeten uitwijzen hoe betrouwbaar (en dus ook hoe veilig) deze internetstemdiensten zijn. Dat betekent dat het testen van de beveiliging (in alle mogelijke vormen) van deze internetstemdiensten centraal zal staan. Uiteraard vergt dit wel dat de leveranciers van deze stemdiensten bereid zijn zich aan een dergelijke test te onderwerpen en ook willen instemmen met volstrekte transparantie over hun internet-stemdienst en de uitkomsten van de testen.

Voor het uitvoeren van een test zoals hiervoor beschreven is geen wet- en regelgeving nodig. Er is natuurlijk wel een goede voorbereiding nodig. Een precieze planning voor het houden van de test is nog niet voorhanden. Gelet op de benodigde tijd voor de voorbereiding zal de test niet voor 2016 kunnen plaatsvinden. Ik zal uw Kamer in de eerste helft van 2015 nader informeren over de opzet van de test.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.H.A. Plasterk

---

² Er zijn internetstemdiensten gebruikt in Noorwegen, Frankrijk, Estland en Zwitserland.